

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio IX. Mundana omnia, nihil.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

XX

CONSIDERATIO IX.

MUNDANA OMNIA, NIHIL.

I. **L**abor stultorum(*amatorum mundi*) affliget eos. (*a*) Turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius. (*b*) *Quid mirum?* In circuitu ambulant; (*c*) semper ambientes bona hujus mundi, & nunquam ad finem desideriorum suorum pervenientes: (*d*) Quia ad centrum (*Deum*) non tendunt; (*e*) *neque ad viam, id est, vite nostrae finem, nempe Deum. Sed* ambulant in temporalium rerum cupiditate, quæ septem dierum repetito circuitu, tanquam rota volvitur: & ideò non perveniunt in Octavum, id est, in æternum, pro quo iste psalmus intitulatus est. Ita & per Salomonem dicitur (*Prov. 20. v. 26.*) Ventilator enim impiorum est rex sapiens, & immittit illis rotam malorum. *Ita S.*

[a] *Eccle. 10.* (b) *Pf. 106.* (c) *Pf. 11.* (d) *Belarm. ibi.* (e) *Cajetan.*

144 CONSIDERATIO IX.

Augustinus. (e) Noster verò Interpres ver-
 tit: Dissipat impios Rex sapiens (Deus)
 & incurvat super eos fornitem; rota
 scilicet, id est, canthum seu extimam su-
 perficiem & curvaturam rotæ, ut ex Sep-
 tuaginta & Chaldaeo explicat noster Tho-
 mas le Blanc. (f) Vnde Dominus mis-
 cuit in medio ejus (mandani populi)
 spiritum vertiginis: (g) & præcordia
 (gracè, viscera, id est, intima cogitatio-
 nes & affectiones) fatui sicut rota carri,
 & quasi axis versatilis cogitatus illius.
 (h) Quò fit, ut ejusmodi insipientes cor-
 de, continuâ mundi (cujus mancipia sunt
 ac velut jumenta, certè jumentis insi-
 pientibus similes facti) (i) volubilitate cir-
 cumrotati, miserrimâ vertigine laborantes,
 laborent plurimum, at in vanum, & in
 vacuum: faciant opus instabile, seu ex
 Hebræo, opus mendacii; (k) nihilque
 apprehendant quàm mendacium, (l)
 inanitatem, nihilitatem. Quid enim aliud
 apprehendant, qui diligunt vanitatem,
 & quærunt mendacium? (m) Quid,
 quàm nihil capiant, totâ nocte, in-
 den-

(e) in Ps. 11. (f) in Ps. 11. n. 71. (g) Isai. 19.
 (h) Eccli. 33. (i) Ps. 48. (k) Prov. 11. [l] Jerem.
 8. (m) Ps. 4.

densissimis mundi tenebris laborantes, (n) quiq; in semetipsis (ut verbis S. Paulini loquar) (o) pistrini ergastulum patiuntur? Considera, (inquit idem Praesul Nolanus) huiusmodi mortalium vitam, & tota tibi species jumentum molentis occurrat. Ut ille pannis oculos corporis, sic iste sordibus vitae suae oculos mentis obsutus, per errores suorum sensuum, quasi circa ambages molarum, laboriosam miser statione versatur, usui suo vacuus. (p) Unde bene quoque per Psalmistam dicitur: Deus meus pone illos ut rotam: (q) quia in circuitu laboris missi, dum ea quae antea sunt, negligunt, & ea quae deferenda sunt, sequuntur, ex posterioribus elevantur, & in anterioribus cadunt: (r) apparentque ante Dominum, in morte, & iudicio, vacui, nihil invenientes in manibus suis. Et tamen (quae summa est eiusmodi insensatorum dementia) confidunt in nihilo (in rebus vanis & nihili, ex S. Thoma, quales sunt mundanae) & loquuntur vanitates. (s) Quid enim aliud loquantur, nisi quo animus ple-

G

(n) Luc. 5. (o) Ep. 4. ad Sever. (p) Ibid. (q) Ps. 82. (r) Gregor. moral. lib. 16. c. 25. (s) Isa. 59.

146 CONSIDERATIO IX.

nus est; imò veriùs, inanis est, quia plenus inanitatibus? Et in illo nihilo lætantur; (1) quasi in egregio opere admodum laboriosa pretio. Audi vel ex ipsis mundi servis, quantum laborent. Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis; & ambulavimus vias difficiles. (u) Quam spe? quàm mercede? Vacua est spes illorum, & labores sine fructu, & inutilia opera eorum. (x) Fructus illorum inutiles, & ad nihilum apti. (y) Quoniam spes impii tanquam lanugo est, quæ à vento tollitur: & tanquam spuma gracilis, quæ à procella dispergitur: & tanquam fumus, qui à vento diffusus est: & tanquam memoria hospitis unius diei prætereuntis. (z) Qui tot momentaneorum rerum exempla congeffit, (verba sunt Damiani) non tam vile quid esse omnem mundanam gloriam, quam nihil esse, signavit. Atque istam eorum, quibus curam omnem & laborem addixerant, inanitatem & nihilitatem agnoscunt infelices mundani, deflentque, postquam dormierunt somnum suum, (aa) turbati tunc

(1) Amos. 6. (u) Sap. 5. (x) Sap. 3. (y) Sap. 4.
 (z) Sap. 5. (aa) Ps. 75.

MUNDANA NIHIL. 147

more horribili, & præ angustia spiri-
tûs gementes, seseque insensatos procla-
mantes; apertis post mortem oculis, vident
ac fatentur, nihil omninò sibi profuisse
superbiam, nihil divitiarum jactantiam
contulisse sibi: transisse omnia illa
tamquam umbram.... (bb) Dormie-
runt somnum suum: & nihil inve-
nerunt omnes viri divitiarum in ma-
nibus suis. (cc) Toto tempore vitæ
hujus, quasi sopore gravi dormierunt,
somniautes se divites & beatos esse:
sed ubi per mortem evigilaverunt;
(pœna enim aperit oculos, quos cul-
pa clauserat) tunc intellexerunt bona
hujus vitæ non vera bona, sed ludi-
bria somniantium fuisse, & ex iis ni-
hil sibi remansisse nisi vermem con-
scientiæ, & pœnæ sempiternæ reatum.
(dd) Nempe mundana omnia, somnium
sunt. Velut somnium surgentium; (ee)
seu, ut Chaldaeus commodè vertit: sicut
somnia ab homine ebrio, qui ex-
pergit à somno suo. In quem locum
Theodoretus, Scena, inquit, præsentis
vitæ ab insomnio nihil differt. Et i-

G ij

(bb) Sap. 5. (cc) Ps. 75. (dd) Bellarm. ib. (ii)

(ee) Ps. 72.

148 CONSIDERATIO IX.

terum Psalmista : Quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt. (ff) Denique *Sophar Naamathites*, amicus *Iobi*, agens de hypocrita (de mundano) verissime pronuntiat : Velut somnium avolans, non invenietur : tranſiet ſicut viſio nocturna. (gg) *Quin & ipſe mundi aſſecla*, cùm habere ſe aliquid, imò multum, putat & gloriatur, ſe nihil habere vel neſcius clamat : Dives ſum, & inveni idolum mihi. (hh) Scimus autem quia nihil eſt idolum in mundo. (ii) *Vnde Sapiens* : Eſt quaſi dives, cùm nihil habeat. (kk) *Quod exponens Hugo Cardinalis* : Eſt, inquit, quaſi dives, ſed non verè dives : quia tantùm divitias huius mundi habet, cùm nihil habeat, apud Deum.

II. Arabum Christianorum antiquus celebratur rhythmus : *Mundus eſt minimum de minimis; & qui ei ſerviunt, minus ſunt minimo.* (a) *Et tamen beatos ſe putant, quia beatos ſe ſomniant.* Omnes iſtæ felicitates quæ videntur ſæculi, ſomnia ſunt dormien-

(ff) *Pſ. 89.* (gg) *Iob. 20.* (hh) *Oſeæ 12.*
 (ii) *1. Cor. 8.* (kk) *Prov. 13.*
 (a) *P. le Blanc in Pſ. 89. n. 22.*

MUNDANA NIHIL. 149

tium. Et quomodo qui videt the-
 sauros in somnis, dormiens dives est;
 sed evigilabit, & pauper erit: sic
 omnia ista vana hujus sæculi, de qui-
 bus homines gaudent, in somno gau-
 dent. Evigilabunt quando nolunt, si
 non modò evigilant quando utile est;
 & invenient somnia illa fuisse, &
 transisse, sicut dicit Scriptura, velut
 somnium exurgentis, *Pf. 72. (b)* Fac
 hominem in somnis videre se invenis-
 se thesauros, dives est, sed donec
 evigilet. Veluti somnium exurgentis,
 sic defecerunt quomodo somnium evi-
 gilantis. Quæritur igitur, & non est:
 nihil est in manibus, nihil est in lec-
 to. Pauper dormierat, dives in som-
 nis factus fuerat. Si non evigilasset,
 dives esset. Evigilavit, invenit ærum-
 nam, quam dimiserat dormiens. Et
 isti non invenient miseriam, quam sibi
 comparaverant? Cum evigilaverint
 de hac vita, transit illud omne,
 quod quasi somno tenebatur veluti
 somnium exurgentis. *(c)* Amaverunt
 præsentia, & dormierunt in ipsis præ-
 sentibus: & sic illis facta sunt ipsa

G iij

(b) Augustin. in Ps. 131. (c) August. in Ps. 72.

150 CONSIDERATIO IX.

præsentia delitiosa; quomodo qui videt per somnium invenisse se thesauros, tamdiu dives est, quamdiu non evigilet. Somnium illud divitem fecit, evigilatio pauperem fecit..... Tales sunt & isti. Venerunt in hanc vitam, & per cupiditates temporales quasi obdormierunt hinc; & exceperunt illos divitiæ, & vanæ pompæ volaticæ, & transierunt.... Dormierunt in cupiditatibus suis: delectat illos, transit somnus iste, transit vita ista; & nihil invenerunt in manibus suis, quia nihil posuerunt in manu Christi.

(d) Mirandum est valdè quod dicitur, Dives cum dormierit, aperiet oculos, & nihil inveniet. Job 27. Ut dormiamus quippe, oculos claudimus, & evigilantes aperimus. Sed hac in re, quia homo ex anima constat & corpore, cum unius rei somnus dicitur, alterius vigiliæ demonstrantur: quia cum corpus obdormiscit in morte, tunc anima evigilat in vera cognitione. Et dormit ergo dives, & oculos aperit: quia cum carne moritur, ejus anima videre cogitur, quod pro-

(d) *August. in Ps. 75.*

MUNDANA NIHIL. 151

videre contempfit. Tunc profectò in vera cognitione evigilat, tunc nihil esse conspicit quod tenebat. Tunc se vacuum invenit, quæ plenam rebus præ ceteris se hominibus esse lætabatur. Dormit, & nihil secum aufert: nihil nimirum de rebus quas tenuit. Nam culpa rerum simul ducitur, quamvis hic omnia, pro quibus culpa perpetrata est, relinquuntur. Eat ergo nunc, & acceptis rebus tumeat, seseque super ceteros extollat, gloriatur se habere quod proximus non habet. Veniet quandoque tempus, ut evigilet: & tunc cognoscat quàm vanum fuerit, quod in somno tenuerat. (e) Brevis est hujus mundi gloria, caduca & fragilis temporalis potentia. Dic ubi sunt Reges, ubi Principes, ubi Imperatores, ubi locupletes rerum, ubi potentes sæculi, ubi divites mundi? Transierunt quasi umbra; velut somnium evanuerunt; quærentur, & non sunt. (f) Somnia enim sunt magistratus, opes, potentia, fastus, voluptatum impostura,

G iiij

(e) Gregor. l. 18. moral. c. 12. (f) Isidor. Hispal. in Synonym.

152 CONSIDERATIO IX:

gloriæ cupiditas, vita delicata, ambitio, &c. (g) Omnis potentia sæculi, somnium; non veritas est. (h) Pulchrè & verè cecinit Poëta Christianus, Livinus Brechtus in Euripo: (i)

Luxus, delitię, pompaque sæculi,
Fasces, nobilitas, stemmata, purpura,
Nomen, divitiæ, fluxaque gloria,
Ecquid sunt aliud quàm breve somnium?

Imò ista humana, umbrâ sunt obscuriora, & somniis fallaciora. (k) Fugiamus ergo hinc, ubi nihil est, ubi inane est, quod magnificentum putatur esse: ubi & qui se putat aliquid esse, nihil est, & omninò non est. (l) Appetamus, ut aliquando tandem adipiscamur bona Ierusalem, bona cœlestia: Illa enim bona sunt, quia æterna sunt. Ista verò (inferiora) bona sunt & non sunt: non enim stant; labuntur & fluunt. (m) Illa consequi studeamus, ista contemnamus: nonne frequenter ea damnamus: quoniam nihil est humana vita? Quid circa nihil laboras?

(g) Gregor. Nyssen. hom. 11. in Cant. (h) Ambros. lib. de Ioseph c. 6. [i] Apud P. Mangotium part. 1. monit. 43. (k) Basil. ep. 42. (l) Ambros. de fuga sæculi c. 5. (m) August. in Ps. 127.

MUNDANA NIHIL. 153

(n) Noli expavescere divitias & potentiã divitis, & gloriam sæcularem, quoniam caduca illa sunt, & citius abeunt, quàm venerunt. Somnium est iste thesaurus: evigilas, & recessit. Quoniam qui potuerit crapulam mundi istius edormire, & sobrietatem virtutis assumere, ista contemnit. (o)

III. Mundanarum rerum (si tamen res dicenda sunt, quæ umbra instar & somni evanescent) inanitatem ac nibilitatem, stylo & experientiã notavit Regum sapientissimus, cùm eodem capite (a) inter repetitas illas voces, quibus omnia vanitatem pronuntiat, sic de se loquitur: Ego Ecclesiastes fui Rex Israël in Jerusalem. Quid illud, Fui? cur non, sum? Neque enim, dum ista scriberet, nudatus regno erat. Sed quia in omnibus vidit vanitatem, & nihil permanere sub sole; (b) non se Regem esse, sed fuisse profiteretur, nihili faciens, imò nihil esse testatus, ut nihil est, quod præteriit. Fui, jam non sum: quia etsi sum, id ipsum jam nihil agnosco quod sum. (c) Eo-

G v

(n) Chrysof. hom. 55. ad pop. (o) Ambr. in Ps. 48.

(a) Eccle. 1. (b) Eccle. 2. [c] Hugo Victor. hom. 5.

154 CONSIDERATIO IX.

dem animi sensu, ejus Parens, quamvis omnibus mundi bonis circumfluere videretur, tamen pauperem se ac nihil habentem non semel proclamat. Id quod doctè advertit S. Basilius (cc) expendens illud Ps. 9. Factus est Dominus refugium pauperi. Sæpenumerò, ait, seipsum pauperem & egenum vocat, tametsi regiis esset præditus facultatibus: sciebat enim omnia humana umbrâ quavis esse imbecilliora. Ita sentiebat & Moyses, qui à Philone Hebræo (d) inducitur loquens cum Rege terreno Edom, ad quem legatos miserat ut per ejus terram transire liceret, (e) & rationem reddens cur ab omnibus ejus bonis abstineret. Nam ista, inquit, tibi chara, omninò nihil sunt. An putas mortalem rem ullam verè esse ac subsistere: & non tanquam in suggesto quodam ab inani & incertâ opinione sustineri, non aliter quàm somniorum ludicra? Somnia igitur sunt, umbra, nihil, mundana omnia. Quod ex ipsius Qui est, (f) primi & veri Entis, testimonio manifestum accipe. Si quid, inquit Christus Veritas, (g) petieritis

(cc) In Ps. 9. (d) Lib. Quod Deus sit immutabilis
 (e) Num. 20 (f) Exod. 3. (g) 1. Joan. 5.

MUNDANA NIHIL. 155

Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modò non petistis quidquam. (h) Ergòne aliquid quod nihil sit, peti potest? Potest utique. Nihilne petierant duo illi discipuli Iacobus & Ioannes, qui in regno Christi, ut ipsi putabant, temporali, primos honores postularant? (i) Nihil planè. Audi sapientissimum primæ Veritatis Discipulum Augustinum, utrumque illud exponentem. Solum, inquit, (k) bonum spirituale æstimari debet aliquid. Quidquid autem aliud petitur, nihil petitur: non quia nulla omninò res est; sed quia in tantæ rei comparatione, quidquid aliud concupiscitur, nihil est. Non petistis quidquam: quoniam in comparatione rei, quam petere debuistis, pro nihilo habendum est quod petistis. Ut igitur in ejus nomine non nihil, sed gaudium plenum petant: quoniam si aliquid aliud petant, idem aliquid nihil est.... Hinc vide, mi Christiane, an aliquid in nomine Christi petieris, & acceperis? An mundana omnia ut nihil pro nihilo habeas? Certè mundialis gloriæ inanitatem suggestit Christus inculcandam suo

(h) Ioan. 16. (i) Marc. 10. (k) Tract. 102. in Ioan.

156 CONSIDERATIO IX.

in terris Vicario, dum ad solemnem ejus inaugurationem, stuppâ coram ipso accensâ & subito evanescente, non semel occlamatur, Sic transit gloria mundi. Eandem vanitatis & nihilitatis memoriam doctro calamo expressit sapientiâ clarissimus Iustus Lipsius, Serenissimum Albertum, cui librum suum De magnitudine Romanâ dedicabat, sic allocutus: (l) Quid enim illa omnia nunc, aut ubi sunt? abierunt. Ubi supra fidem cumulatae opes? defluerunt. Ubi coelo certantia opera? non apparent. Heu res mortalium vel maximorum paruae! heu validissimorum instabiles! imò omnia illa somnium, umbra, nihil, si cum Æterno & Æternitate comparantur. Neque, quam mundi vanitatem stylo vivus demonstrarat, mortuus silere voluit: ut etiam à morte, mortales omnes doceret mundi contemptum, Inscriptionem verè Philosophicam (Dei Philosopho dignam) tumulo appendendam, paucis ipse verbis biennio ante obitum complexus fuerat, (m) En illam.

Quis hic sepultus, quæris? ipse edisseram.

(l) *In dedicat. (m) In ejus vita.*

MUNDANA NIHIL. 157

Nuper locutus & stylo & lingua fui;
Nunc altero licebit. Ego sum Lipsius,
Cui litteræ dant nomen, & tuus favor:
Sed nomen. Ipse abivi. Abibit hoc
quoque:

Et nihil hic orbis, quod perennet,
possidet.

Vis altiore voce me tecum loqui?

Humana cuncta, fumus, umbra, va-
nitas,

Et scenæ imago, & verbo ut absol-
vam, NIHIL.

*Lege viator, lege mortalis; & quæ
mundus stultè magna & maximi putat,
tu sapiens nihil & nihili æstima. Nihil
regna, nihil mundana alia omnia esse, ex-
pertus Philippus tertius Hispaniarum Rex,
moriturus cygnea voce dixisse fertur:
Nihil confert regem esse, nisi ut in
morte cruciet, fuisse. (n) Idem à pue-
ro inanitatem illam observarat, cùm ab eo
comiter rogatus Pater inter venandum, ut
ingruentem pluviam suo imperio sisteret,
respondisset, superioris illud esse potestatis:
rum siquidem ingenuus Puer, qui de Pa-
tris potentiâ plurimum inaudierat, Itâne
verò, inquit, ô Pater, tam parvam*

(n) Mendoza in l. 1. Reg. c. 2. fine.

158 CONSIDERATIO IX.

rem præstare non potes? quid si aliud
aliquid majus postulassem? Jam planè,
te nihil posse, comperio. (o) Cane
ergo, quisquis hæc & similia passim legis de
mundi inani & nihilo; cane, inquam,
cum doctissimo illo Rhythmographo: (p)

Quid ergo, quid morarum

Mundi traho per atria?

In valle lacrymarum,

In vanitatis patriâ?

Ubi officina mentis,

Phantasticâ propagine,

Ipsam nihil, sub entis

Verique fert imagine.

Ubi summa veritatis

Hæc est: quòd hoc palatium

Plenumque inanitatis,

Verumque sit mendacium.

(o) Erythraeus exemplo 74. (p) Gualter. Paullus
Scala Ale grad. 2. rhythm. 16.

